

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 188 (XXXII) — Nr. 158

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 27 februarie 2020

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 684 din 31 octombrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice	2–3
Decizia nr. 793 din 3 decembrie 2019 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportate la art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România	4–6
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
3.307. — Ordin al ministrului educației și cercetării pentru aprobarea Metodologiei și criteriilor privind acordarea gradației de merit personalului didactic din învățământul preuniversitar de stat în sesiunea 2020	7
ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI	
18. — Ordin privind stabilirea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi aferentă anului 2019	7
ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE	
Decizia nr. 8 din 20 ianuarie 2020 (Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept)	8–16

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 684

din 31 octombrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel-Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Liviu Drăgănescu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, excepție ridicată de Emilian Pinteș în Dosarul nr. 5.898/117/2017 al Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 26D/2018.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra faptului că autorul excepției de neconstituționalitate a depus la dosar un memoriu, prin care solicită admiterea excepției de neconstituționalitate.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate, având în vedere jurisprudența Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Sentința civilă nr. 8 din 3 ianuarie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 5.898/117/2017, **Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002**. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de reclamantul Emilian Pinteș într-o cauză având ca obiect „obligația de a face”, și anume obligarea pârâtului Inspectoratul de Poliție Județean Cluj la restituirea permisului de conducere reținut de către serviciul rutier.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor art. 23 alin. (11) din Constituție referitoare la prezumția de nevinovăție, deoarece permit în mod arbitrar atât polițistului, cât și procurorului să instituie o sancțiune care indică spre vinovăția persoanei cercetate, deși nu există o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare care să fi decis faptul că titularul permisului de conducere reținut este vinovat de producerea evenimentului rutier. De asemenea, se susține că reglementarea este lacunară, deoarece permite procurorului să adopte în mod discreționar o sancțiune extrem de dură

(suspendarea dreptului de a conduce vehicule pe drumurile publice), fără să existe niciun criteriu obiectiv în baza căruia să se poată adopta soluția respectivă.

6. **Tribunalul Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale** și-a exprimat opinia în sensul că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece încălcarea unei reguli de circulație constituie, în funcție de norma încălcată, o faptă contravențională sau una penală, dacă a fost săvârșită cu vinovăție. Este adevărat că și în cazul unei răspunderi contravenționale ne aflăm în fața unei acuzații în materie penală, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, și că cel acuzat beneficiază de toate garanțiile prevăzute de lege, printre care se numără și prezumția de nevinovăție, însă acțiunea de a încălca o regulă de circulație reprezintă elementul material al laturii obiective a faptei, în timp ce vinovăția reprezintă unul din elementele laturii subiective ale acesteia, alături de mobil și scop. Așadar, dacă elementul material al faptei este constatat de către polițistul rutier cu ocazia cercetării efectuate la fața locului, existența sau nu a vinovăției nu este pusă în discuție și, implicit, nu este afectată prezumția de nevinovăție de care beneficiază reclamantul, până când nu se stabilește vinovăția sa printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

7. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

8. **Avocatul Poporului** precizează că își menține punctul de vedere, astfel cum a fost reținut în Decizia Curții Constituționale nr. 783 din 17 noiembrie 2015, în sensul că dispozițiile de lege criticate sunt constituționale.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Guvernul** nu au transmis punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, punctul de vedere al Avocatului Poporului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, memoriul depus la dosar de autorul excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie prevederile art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 670 din 3 august 2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 49/2006, cu modificările și completările ulterioare, având următorul conținut: „(4) *Permisul de conducere al conducătorului de autovehicul, tractor agricol sau forestier ori tramvai, implicat într-un accident de circulație din care a rezultatuciderea sau*

vătămarea corporală a unei persoane, se reține de către poliția rutieră dacă acesta a încălcat o regulă de circulație, eliberându-se dovada înlocuitoare fără drept de circulație, în situația în care regula de circulație încălcată este una dintre cele prevăzute la art. 102 alin. (3) lit. a) și c), sau dovada înlocuitoare cu drept de circulație pentru o perioadă de 15 zile, în celelalte cazuri.

[...]

(6) La cererea titularului permisului de conducere reținut în condițiile alin. (1) lit. b) sau ale alin. (4), procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea neînceperii urmăririi penale, scoaterii de sub urmărire penală ori încetării urmăririi penale sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Modul de soluționare a cererii de prelungire a dreptului de circulație se comunică și șefului poliției rutiere pe raza căreia s-a comis fapta”.

12. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile de lege criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 23 alin. (11), potrivit căreia „Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată”.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că dispozițiile art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice au mai făcut obiect al controlului de constituționalitate, prin raportare la prevederile constituționale ale art. 20 referitor la Tratatul internațional privind drepturile omului și la art. 4 din Protocolul nr. 7 adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea pronunțând Decizia nr. 783 din 17 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 6 din 6 ianuarie 2016. La paragraful 13 al acestei decizii, Curtea a reținut că dispozițiile legale criticate dispun cu privire la reținerea permisului de conducere și eliberarea unei dovezi înlocuitoare cu sau fără drept de circulație, deci la luarea unei măsuri tehnico-administrative, atunci când conducătorul auto, pe lângă faptul că a fost implicat într-un accident de circulație din care a rezultat cel puțin vătămarea corporală a unei persoane, a încălcat o regulă de circulație. De altfel, până la soluționarea cauzei penale, la cererea titularului permisului astfel reținut, procurorul sau instanța de judecată poate dispune periodic prelungirea dreptului de circulație cu cel mult 30 de zile. Totodată, la

paragraful 14 al acestei decizii, Curtea a constatat că prevederile legale contestate vizează luarea unei măsuri tehnico-administrative în vederea suspendării permisului de conducere pe timp limitat, deoarece a fost încălcată o regulă de circulație, și nu dispun cu privire la instituirea unei noi sancțiuni penale pentru aceeași infracțiune (vătămarea corporală oriuciderea unei persoane). O astfel de dispoziție are în vedere atingerea finalității pentru care Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 a fost edictată, și anume asigurarea desfășurării în siguranță a circulației pe drumurile publice, precum și ocrotirea vieții, integrității corporale și a sănătății persoanelor participante la trafic.

14. Referitor la susținerea potrivit căreia dispozițiile de lege criticate permit în mod arbitrar atât polițistului, cât și procurorului să instituie o sancțiune care indică spre vinovăția persoanei cercetate, deși nu există o hotărâre judecătorească definitivă de condamnare, Curtea reține că aceasta este neîntemeiată, deoarece luarea măsurii tehnico-administrative a reținerii permisului de conducere are loc doar în situația în care conducătorul a încălcat o regulă de circulație, eliberându-se dovada înlocuitoare cu sau fără drept de circulație, după caz. Prin urmare, la momentul reținerii permisului de conducere în condițiile dispozițiilor criticate, nu se pune în discuție existența vinovăției conducătorului implicat în accidentul de circulație din care a rezultatuciderea sau vătămarea corporală a unei persoane, ci doar se constată încălcarea unei reguli de circulație.

15. În ceea ce privește critica potrivit căreia reglementarea este lacunară, deoarece permite procurorului să adopte în mod discreționar o sancțiune extrem de dură, fără să se bazeze pe niciun criteriu obiectiv, Curtea reține că aceasta nu poate fi primită. Astfel, potrivit art. 111 alin. (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, la cererea conducătorului implicat în accidentul de circulație din care a rezultatuciderea sau vătămarea corporală a unei persoane, procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale ori, în faza de judecată, instanța de judecată investită cu soluționarea cauzei poate dispune prelungirea dreptului de circulație, cu câte cel mult 30 de zile, până la dispunerea neînceperii urmăririi penale, scoaterii de sub urmărire penală ori încetării urmăririi penale sau, după caz, până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești. Or, împotriva măsurilor luate de procurorul care efectuează urmărirea penală sau exercită supravegherea cercetării penale se pot exercita căile de atac reglementate în Codul de procedură penală.

16. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Emilian Pinteș în Dosarul nr. 5.898/117/2017 al Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale și constată că dispozițiile art. 111 alin. (4) și (6) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Cluj — Secția mixtă de contencios administrativ și fiscal, de conflicte de muncă și asigurări sociale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 31 octombrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 793

din 3 decembrie 2019

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 4 teza a doua raportate la art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (3) și art. 4 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, excepție ridicată de Tanți-Virginica Dumitrescu și Adrian Ciorobea în Dosarul nr. 23.030/3/2008* al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.118D/2018.

2. La apelul nominal lipsesc părțile, față de care procedura de citare este legal îndeplinită.

3. Magistratul-asistent referă asupra faptului că partea Societatea Grâu — S.A. din București a depus concluzii scrise, prin care solicită respingerea excepției ca neîntemeiată.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale în materie, spre exemplu Decizia nr. nr. 750 din 22 noiembrie 2018.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Decizia civilă nr. 798 A din 27 iunie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 23.030/3/2008*, **Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 1 alin. (3) și art. 4 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România**. Excepția a fost invocată de Tanți-Virginica Dumitrescu și Adrian Ciorobea într-o cauză având ca obiect soluționarea acțiunii privind acordarea de măsuri reparatorii pentru un imobil preluat abuziv în perioada regimului comunist, în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată, în esență, că prevederile art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 introduc în legislația specială privind reconstituirea dreptului de proprietate asupra imobilelor preluate abuziv în

perioada regimului comunist o excepție de la principiul prevalenței restituirii în natură, statuând că persoanele care au dobândit drepturile litigioase, prin acte cu titlu oneros, încheiate cu titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, nu mai pot beneficia de restituirea în natură a bunului preluat abuziv, ci de măsura compensării prin puncte, ceea ce contravine dispozițiilor art. 15 alin. (1) din Constituție referitor la universalitatea drepturilor recunoscute cetățenilor. În același timp, prevederea legală criticată contravine dispozițiilor constituționale referitoare la egalitatea în drepturi, prin faptul că generează o discriminare directă între cetățeni aflați în aceeași situație juridică, respectiv persoanele îndreptățite care au depus cereri de restituire în termenul legal reglementat de legile speciale reparatorii, prin instituirea unui tratament juridic diferențiat. Astfel, se susține că prevederea legală criticată generează discriminări între persoanele îndreptățite la restituire, în funcție de data soluționării notificărilor, respectiv înainte sau după intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013, arătându-se că simpla împrejurare de fapt — soluționarea cu întârziere a notificărilor nu poate constitui un criteriu obiectiv și rezonabil de diferențiere. Invocă în acest sens și definiția legală a discriminării, cuprinsă în Legea nr. 324/2006 pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare.

7. Se mai susține și încălcarea dispozițiilor art. 15 alin. (2) din Constituție referitoare la neretroactivitatea legii civile, dat fiind faptul că se aplică și actelor și situațiilor juridice încheiate anterior intrării sale în vigoare, extinzându-și efectele și asupra raporturilor juridice particulare, încheiate în virtutea vocației la restituire a titularilor drepturilor și libertăților garantate de Constituție, potrivit ordinii de drept în vigoare la momentul înstrăinării drepturilor. În acest sens se arată că raporturile juridice încheiate anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013, referitoare la înstrăinarea de către titular a drepturilor convenite în baza legilor speciale de reparație, sunt rezultatul unei conduite adoptate sub protecția prevederilor art. 1.391 și 1.392 din Codul civil din 1864, referitoare la cesiunea de creanță, precum și a prevederilor art. 44 din Constituție referitor la protecția dreptului de proprietate privată. Prin urmare, se susține că prevederea legală criticată ignoră ordinea de drept existentă la momentul încheierii raporturilor juridice dintre titularii drepturilor de proprietate menționați de art. 24 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 și dobânditorii acestor drepturi și intervine în raporturile private dintre transmitător și dobânditor, cu încălcarea prevederilor art. 1.391 și 1.392 din Codul civil din 1864, precum și a protecției constituționale și convenționale a dreptului de proprietate privată.

8. În ceea ce privește excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 4 din Legea nr. 165/2013, se susține că aceste prevederi legale încalcă principiul constituțional al neretroactivității legii civile, prin faptul că își extind aplicabilitatea și asupra cererilor aflate pe rolul instanțelor la data intrării în

vigoare a Legii nr. 165/2013, ceea ce constituie o veritabilă sancțiune a persoanelor care au formulat cereri de chemare în judecată în considerarea termenelor și condițiilor prevăzute de Legea nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945 — 22 decembrie 1989, precum și a jurisprudenței pronunțate în materie. În acest mod sunt încălcate și prevederile art. 4 alin. (2) și art. 16 alin. (1) și (2) din Constituție referitoare la criteriile de nediscriminare și la egalitatea în drepturi, fiind instituit un tratament diferențiat între persoanele care intră sub incidența legii noi.

9. Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale pronunțată în legătură cu textele de lege criticate.

10. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actul de sesizare a fost comunicat președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

11. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actul de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

12. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

13. Obiectul excepției de neconstituționalitate, potrivit încheierii de sesizare, îl reprezintă prevederile art. 1 alin. (3) și art. 4 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 278 din 17 mai 2013. Analizând motivarea acesteia, Curtea reține ca obiect al excepției prevederile art. 4 teza a doua raportate la art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora:

— Art. 1 alin. (3): „(3) În situația în care titularul a înstrăinat drepturile care i se cuvin potrivit legilor de restituire a proprietății, singura măsură reparatorie care se acordă este compensarea prin puncte potrivit art. 24 alin. (2), (3) și (4).”;

— Art. 4 teza a doua: „Dispozițiile prezentei legi se aplică [...], cauzelor în materia restituirii imobilelor preluate abuziv, aflate pe rolul instanțelor [...] la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

14. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 4 alin. (2) referitoare la criteriile de nediscriminare, art. 15 — *Universalitatea*, art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, art. 44 — *Dreptul de proprietate privată*. De asemenea, este invocat art. 1 — *Protecția proprietății*, cuprins în Primul Protocol adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

15. Curtea de Apel București — Secția a IV-a civilă apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența Curții Constituționale pronunțată în legătură cu textele de lege criticate.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că s-a mai pronunțat asupra constituționalității dispozițiilor legale criticate, din perspectiva unor critici de neconstituționalitate asemănătoare. Astfel, prin Decizia nr. 622

din 17 octombrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 20 februarie 2018, paragrafele 19—20 și 22—23, Curtea, invocând jurisprudența anterioară pronunțată în aceeași materie, a reținut, cu privire la pretinsa încălcare a normelor fundamentale cuprinse la art. 44 referitoare la dreptul de proprietate privată, în esență, că politicile de restituire ce au stat la baza legilor cu caracter reparatoriu combină o componentă reparatorie/morală și una patrimonială ce privește dreptul de proprietate. Cele două aspecte ale politicii de restituire sunt strâns legate între ele și îi privesc, în realitate, numai pe titularii inițiali ai dreptului de proprietate, foști proprietari, și pe moștenitorii legali ori testamentari ai acestora. Tocmai de aceea legiuitorul a stabilit că unul dintre principiile care stau la baza acordării măsurilor reparatorii prevăzute de Legea nr. 165/2013 este acela al prevalenței restituirii în natură — rezervată proprietarilor sau moștenitorilor acestora —, iar în ipoteza despăgubirii prin echivalent, numărul de puncte stabilit prin decizia de compensare emisă pe numele titularului dreptului de proprietate (fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia) stabilește că acestea nu pot fi afectate prin măsuri de plafonare. Alta este soluția legislativă din Legea nr. 165/2013 în situația în care persoanele care se considerau îndreptățite și care au depus notificări potrivit Legii nr. 10/2001 au cesionat dreptul de creanță asupra statului român unor terțe persoane, încheindu-se cu aceste ocazii contracte de cesiune, situație pentru care legea a plafonat măsurile reparatorii ce pot fi acordate cesionarului. Plecând de la analiza naturii juridice a acestor contracte de cesiune și de la caracterul lor aleatoriu și oneros, Curtea a reținut că specificul lor constă în incertitudinea, pentru ambele părți, la momentul încheierii contractului, asupra întinderii sau chiar existenței obligației pentru una dintre părți ori pentru ambele părți contractante, deoarece depinde de un eveniment viitor și incert — în cazul de față, confirmarea dreptului de proprietate al cedentului. Fără a se putea stabili cu certitudine existența unui drept de proprietate al cedentului, care să determine un drept la despăgubire al cesionarului, nu se poate aprecia cuantumul câștigului ori al pierderii sau existența acestora, având în vedere că persoanele care se consideră îndreptățite la măsurile reparatorii, dar și cesionarii drepturilor de creanță izvorâte din legile de restituire au doar vocația obținerii unor măsuri reparatorii, calitatea de titular al dreptului de proprietate asupra bunului preluat abuziv urmând a fi stabilită după epuizarea procedurilor prevăzute de legile restituirii.

17. Analizând normele Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în ceea ce privește interpretarea și aplicarea noțiunii de „bun”, cuprinsă la art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenție, Curtea Constituțională a conchis că cesionarii drepturilor de creanță izvorâte din legile de restituire nu se bucură de un bun în sensul Convenției, astfel încât, corelativ, nu pot invoca încălcarea dreptului de proprietate, prevăzut de art. 44 din Constituție, și că, nefiind vorba despre restrângerea exercițiului unor drepturi, ci despre stabilirea, prin lege, a limitelor unor reparații, nu se poate vorbi nici despre aplicarea art. 53 din Constituție.

18. De asemenea, referitor la pretinsa încălcare a prevederilor art. 44 alin. (1)—(3) din Constituție, prin dispozițiile art. 1 alin. (3) și ale art. 24 alin. (2)—(4), Curtea, prin Decizia nr. 197 din 3 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 448 din 19 iunie 2014, a reținut că statul are dreptul de a expropria bunuri — inclusiv orice drepturi la despăgubire consfințite de lege — și de a reduce, chiar foarte mult, nivelul despăgubirilor prin mijloace legislative, cu condiția ca valoarea despăgubirii acordate pentru o privare de proprietate operată de stat să fie în mod rezonabil proporțională cu valoarea bunului. Aceasta, deoarece art. 1 din Primul

Protocol adițional la Convenție nu garantează un drept la o compensație integrală în orice circumstanțe, o compensație numai parțială nefăcând privarea de proprietate nelegitimă *eo ipso* în toate cazurile. În mod special, anumite obiective legitime, de utilitate publică, precum cele care urmăresc măsuri de reformă economică sau de dreptate socială, pot milita pentru o rambursare mai mică decât valoarea de piață integrală (a se vedea în acest sens hotărârile din 21 februarie 1986 și din 8 iulie 1986, pronunțate în cauzele *James și alții împotriva Regatului Unit* și, respectiv, *Lithgow și alții împotriva Regatului Unit*). Împrejurarea că legiuitorul român a stabilit că singura măsură reparatorie care se poate acorda altor persoane decât titularul dreptului de proprietate, fost proprietar sau moștenitorii legali ori testamentari ai acestuia, este compensarea prin puncte, precum și faptul că a plafonat despăgubirile acordate în situația în care titularul a înstrăinat drepturile care i se cuvin potrivit legilor de restituire a proprietății nu echivalează cu o expropriere, această reglementare încadrându-se în sfera măsurilor cu caracter general sugerate chiar de Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fi adoptate de statul român. Mai mult, în acest caz, legiuitorul a acordat cesionarilor dreptului la despăgubire un număr de puncte egal cu suma dintre prețul plătit pentru tranzacționarea dreptului de proprietate și un procent de 15% din diferența până la valoarea imobilului (paragraful 21 din decizia menționată).

19. În ceea ce privește invocarea încălcării prevederilor constituționale ale art. 15, Curtea, în considerarea art. 41 alin. (1) din Legea nr. 165/2013, a mai observat că dispozițiile criticate referitoare la plafonarea despăgubirilor acordate cesionarilor nu se aplică celor cărora li s-a stabilit dreptul de proprietate și li s-a emis titlul de despăgubire anterior intrării în vigoare a Legii nr. 165/2013. De altfel, prin reiterarea jurisprudenței sale în materie, Curtea a constatat că dispozițiile de lege criticate nu se aplică retroactiv, ci reglementează modul de acțiune în timpul următor intrării lor în vigoare, adică în domeniul ei propriu de aplicare (paragrafele 39 și 40 din Decizia nr. 179 din 1 aprilie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 3 iunie 2014).

20. Cu privire la criticile de neconstituționalitate potrivit cărora textele de lege examinate creează o discriminare între cesionarii care au obținut o despăgubire neplafonată înainte de intrarea în

vigoare a Legii nr. 165/2013 și cei care, după intrarea în vigoare a legii, vor obține o despăgubire plafonată, Curtea a constatat, de pildă, prin Decizia nr. 197 din 3 aprilie 2014, paragraful 18, că cele două categorii de subiecte de drept se află, într-adevăr, în aceeași situație juridică și că tratamentul juridic aplicat acestora este diferit, în funcție de legea de referință. Cu toate acestea, diferența de tratament juridic instituită de legiuitor nu este de natură a crea o discriminare, astfel cum aceasta este consacrată la nivel constituțional și este reflectată în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Constituționale. Potrivit acesteia, tratamentul diferențiat al persoanelor aflate în situații similare este considerat a fi discriminatoriu dacă nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, dacă nu urmărește un obiectiv legitim sau dacă nu există o relație rezonabil de proporționalitate între mijloacele întrebuițate și obiectivul avut în vedere (a se vedea, în acest sens, cu titlu exemplificativ, Decizia Curții Constituționale nr. 164 din 12 martie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 296 din 23 mai 2013, precum și hotărârile Curții Europene a Drepturilor Omului din 11 iunie 2002 și 29 aprilie 2008, pronunțate în cauzele *Willis împotriva Regatului Unit*, paragraful 48 și, respectiv, *Burden împotriva Regatului Unit*, paragraful 60). Or, având în vedere obiectul de reglementare al Legii nr. 165/2013, și anume măsuri pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, precum și domeniul special de reglementare, constând în acordarea de măsuri reparatorii, în considerarea abuzurilor săvârșite în perioada comunistă în materia preluărilor de către stat a imobilelor proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice private, Curtea a apreciat că opțiunea legiuitorului de a exclude de la măsura reparatorie a restituirii în natură, precum și de la cea a compensării integrale prin puncte persoanele în patrimoniul cărora a fost transmis, prin intermediul unor contracte cu titlu oneros, dreptul de a obține măsurile reparatorii apare ca fiind justificată în mod obiectiv și rezonabil, întrucât asupra acestora din urmă nu s-au răsfrânt direct sau indirect măsurile de preluare abuzivă [a se vedea, în acest sens, paragrafele 18, 19 și 20 din decizia menționată].

21. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură a modifica jurisprudența Curții, atât soluția, cât și considerentele deciziilor citate sunt aplicabile și în prezenta cauză.

22. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Tanți-Virginica Dumitrescu și Adrian Ciorobea în Dosarul nr. 23.030/3/2008* al Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și constată că dispozițiile art. 4 teza a doua raportate la art. 1 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România sunt constituționale în raport cu criticile formulate. Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 3 decembrie 2019.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

ORDIN

pentru aprobarea Metodologiei și criteriilor privind acordarea gradației de merit personalului didactic din învățământul preuniversitar de stat în sesiunea 2020

În baza prevederilor art. 92 alin. (4) și art. 264 din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare,
în temeiul prevederilor art. 15 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării,

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

Art. 1. — Se aprobă Metodologia și criteriile privind acordarea gradației de merit personalului didactic din învățământul preuniversitar de stat în sesiunea 2020, prevăzute în anexa*) care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă Ordinul ministrului educației naționale nr. 3.952/2019 pentru aprobarea Metodologiei și criteriilor privind acordarea gradației de merit personalului didactic din învățământul

preuniversitar de stat în sesiunea 2019, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 344 și 344 bis din 6 mai 2019.

Art. 3. — Direcția de specialitate din cadrul Ministerului Educației și Cercetării, inspectoratele școlare și unitățile de învățământ preuniversitar duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Cristina Monica Anisie

București, 21 februarie 2020.
Nr. 3.307.

*) Anexa se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 bis, care se poate achiziționa de la Centrul pentru relații cu publicul al Regiei Autonome „Monitorul Oficial”, București, șos. Panduri nr. 1.

ACTE ALE AUTORITĂȚII NAȚIONALE DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI

ORDIN

privind stabilirea cotei obligatorii de achiziție de certificate verzi aferentă anului 2019

Având în vedere prevederile art. 4 alin. (9¹), ale art. 8 alin. (8) și ale art. 14 alin. (6⁶) din Legea nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, republicată, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 3 alin. (1) din Hotărârea Guvernului nr. 495/2014 pentru instituirea unei scheme de ajutor de stat privind exceptarea unor categorii de consumatori finali de la aplicarea Legii nr. 220/2008 pentru stabilirea sistemului de promovare a producerii energiei din surse regenerabile de energie, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale art. 20 — art. 23 alin. (1) din Metodologia de stabilire a cotei anuale obligatorii de achiziție de certificate verzi, aprobată prin Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 157/2018, cu modificările și completările ulterioare,

în temeiul prevederilor art. 5 alin. (5) și ale art. 9 alin. (1) lit. x) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 160/2012, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei emite următorul ordin:

Art. 1. — Cota obligatorie de achiziție de certificate verzi de către operatorii economici care au obligația de achiziție de certificate verzi pentru anul 2019 se stabilește la valoarea de 0,433548 certificate verzi/MWh, corespunzătoare unui consum final de energie electrică exceptat de la plata certificatelor verzi de 7598,7931 GWh.

Art. 2. — Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale — „OPCOM” — S.A., producătorii de energie

electrică din surse regenerabile și operatorii economici prevăzuți la art. 1 duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — Entitățile organizatorice din cadrul Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei urmăresc respectarea prevederilor prezentului ordin.

Art. 4. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și intră în vigoare la data de 1 martie 2020.

Președintele Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei,

Dumitru Chiriță

București, 26 februarie 2020.
Nr. 18.

ACTE ALE ÎNALTEI CURȚI DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 8

din 20 ianuarie 2020

Dosar nr. 2.312/1/2019

Laura-Mihaela Ivanovici	— președintele Secției I civile — președintele completului
Aurelia Rusu	— judecător la Secția I civilă
Mari Ilie	— judecător la Secția I civilă
Cristina Truțescu	— judecător la Secția I civilă
Georgeta Stegaru	— judecător la Secția I civilă
Valentin Mitea	— judecător la Secția I civilă
Mioara Iolanda Grecu	— judecător la Secția I civilă
Carmen Elena Popoiag	— judecător la Secția I civilă
Mirela Vișan	— judecător la Secția I civilă

1. Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept investit cu soluționarea Dosarului nr. 2.312/1/2019 este constituit conform dispozițiilor art. 520 alin. (6) din Codul de procedură civilă, raportat la art. XIX din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 274 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

2. Ședința este prezidată de doamna judecător Laura-Mihaela Ivanovici, președintele Secției I civile a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

3. La ședința de judecată participă doamna Mihaela Lorena Mitroi, magistrat-asistent desemnat în conformitate cu dispozițiile art. 27⁶ din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

4. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ia în examinare sesizarea formulată de Tribunalul Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 1.118/842/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

5. Magistratul-asistent prezintă referatul cauzei, arătând că la dosar au fost depuse practica judiciară identificată și punctele de vedere teoretice ale instanțelor naționale, precum și raportul întocmit de judecătorul-raportor. Se mai referă asupra faptului că raportul a fost comunicat părților, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, fiind depuse de către părți puncte de vedere privind chestiunea de drept supusă judecării.

6. Președintele completului constată că nu există chestiuni prealabile sau excepții, iar Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept rămâne în pronunțare asupra admisibilității sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,

deliberând asupra chestiunii de drept cu care a fost sesizată, constată următoarele:

I. Titularul și obiectul sesizării

7. Tribunalul Constanța — Secția I civilă a dispus, prin Încheierea din ședința publică din 25 iunie 2019, în Dosarul nr. 1.118/842/2017, îndreptată prin Încheierea din camera de consiliu din data de 22 august 2019, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în baza art. 519 din Codul de procedură civilă,

în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept: „Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (1)—(3) coroborat cu art. 1, 2, 4—6 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare:

1. în cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, dar nu se dispune reconstituirea pe un anume amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire sau au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură?;

2. instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană de fond funciar la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz, chiar în lipsa avizului prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere a demersurilor în acest sens de către comisiile de fond funciar?”

II. Dispozițiile legale incidente

8. Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 165/2013):

„Art. 12. — (1) În situația în care restituirea terenurilor agricole pe vechile amplasamente nu este posibilă, după validarea întinderii dreptului lor de proprietate de către comisiile județene de fond funciar sau, după caz, de către Comisia de Fond Funciar a Municipiului București, fostului proprietar sau moștenitorilor acestuia li se atribuie un teren pe un alt amplasament, în următoarea ordine:

a) pe terenurile din rezerva comisiei locale de fond funciar;

b) pe terenurile proprietate publică, trecute, în condițiile legii, în proprietatea privată a statului, sau pe terenurile proprietate privată a statului, care au fost administrate pe raza unității administrativ-teritoriale de instituite, de stațiuni de cercetare ori de alte instituții publice;

c) pe terenurile proprietate publică, trecute, în condițiile legii, în proprietatea privată a statului, sau pe terenurile proprietate privată a statului, care au fost administrate de instituite, de stațiuni de cercetare ori de instituții publice pe raza localităților învecinate, aflate în același județ;

d) pe terenurile ocupate de izlazuri.

(2) Pentru terenurile prevăzute la alin. (1) lit. d), regimul juridic și categoria de folosință se pot schimba numai cu avizul prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și cu acordul cetățenilor cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială, acord exprimat în urma organizării unui referendum local, potrivit legii, în termenul prevăzut la art. 6 alin. (1).

(3) Atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, cu respectarea strictă a ordinii categoriilor de teren prevăzute la alin. (1). Fostul proprietar sau moștenitorii acestuia pot refuza terenul din rezerva comisiei locale de fond funciar sau din izlazul comunal, propus în vederea restituirii.”

III. Expunerea succintă a procesului în cadrul căruia s-a invocat chestiunea de drept

9. Prin *Cererea* înregistrată la data de 7 iunie 2017 pe rolul Judecătoriai Hârșova cu nr. 1.118/842/2017, reclamantele A, B, C și D, în contradictoriu cu pârâtele Comisia locală de fond funciar a comunei Pantelimon, județul Constanța, și Comisia județeană de fond funciar Constanța, au solicitat obligarea pârâtei Comisia locală de fond funciar a comunei Pantelimon, județul Constanța, să pună în posesie reclamantele asupra suprafeței de 50 ha teren arabil în vederea reconstituirii dreptului de proprietate, să întocmească și să înainteze documentația către Comisia județeană de fond funciar a județului Constanța, în vederea eliberării titlului de proprietate privind suprafața de 50 ha teren arabil (după autorul E); obligarea pârâtei Comisia județeană de fond funciar a județului Constanța să emită titlul de proprietate pentru suprafața de teren arabil de 50 ha, la care sunt îndreptățite reclamantele, ca moștenitoare ale autorului E; constatarea calității reclamantei A, moștenitoare a tatălui său F, acesta din urmă fiind cotitular al notificării depuse în temeiul Legii nr. 169/1997 pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 169/1997*), de persoană îndreptățită la reconstituirea dreptului de proprietate, conform art. 13 din *Legea fondului funciar nr. 18/1991, republicată*, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 18/1991*); în subsidiar, în cazul în care pe raza teritorială a comunei Pantelimon nu mai există teren disponibil, în baza art. 12 din *Legea nr. 165/2013*, să se dispună obligarea Comisiei locale de fond funciar a comunei Pantelimon, județul Constanța, să pună în posesie reclamantele în vederea restituirii dreptului de proprietate, să întocmească și să înainteze documentația Comisiei județene de fond funciar a județului Constanța, pentru eliberarea titlului de proprietate asupra suprafeței de 50 ha teren arabil, pe un teren aflat în raza localităților învecinate.

10. Prin *Sentința civilă nr. 557 din 23 octombrie 2018, Judecătoria Hârșova* a respins acțiunea ca nefondată.

11. Pentru a pronunța această soluție, prima instanță a reținut că obiectul litigiului îl reprezintă obligarea pârâtelor la reconstituirea dreptului de proprietate al reclamantelor pentru suprafața de teren de 50 ha, de pe urma autorului lor, defunctul E, în natură, fiind înscrise în tabelul centralizator privind cererile nesoluționate în conformitate cu prevederile Legii nr. 165/2013 la poziția 27.

12. Din probele administrate în cauză a rezultat că, la nivelul comunei Pantelimon, județul Constanța, suprafața de teren aflată în rezerva comisiei locale permite reconstituirea în natură a dreptului de proprietate doar pentru persoanele îndreptățite la aceasta înscrise în tabelul cu cererile nesoluționate până la poziția 19 inclusiv.

13. Având în vedere dispozițiile art. 12 alin. (3) teza întâi din *Legea nr. 165/2013*, potrivit căroră „*Atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, cu respectarea strictă a ordinii categoriilor de teren prevăzute la alin. (1)*”, și faptul că reclamantele se află la poziția 27 din tabelul centralizator anterior menționat, s-a apreciat că cererea acestora de reconstituire în natură a dreptului de proprietate nu este întemeiată.

14. Împrejurarea că, prin raportul de expertiză efectuat în cauză la cererea reclamantelor, expertul a identificat o suprafață de 50 ha teren în parcelele care se regăsesc în situația terenurilor care constituie rezerva comisiei locale de fond funciar nu poate conduce la soluționarea acțiunii în sensul solicitat de acestea, întrucât s-ar încălca flagrant prevederile art. 12 alin. (3) din *Legea nr. 165/2013*, în condițiile în care legiuitorul a impus atribuirea terenurilor strict în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire.

15. *Împotriva acestei hotărâri reclamantele au declarat în termen legal apel.*

16. Instanța de apel a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, la solicitarea apelantelor-reclamante, pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile.

IV. Motivele reținute de titularul sesizării care susțin admisibilitatea procedurii

17. Prin Încheierea din 25 iunie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 1.118/842/2017, Tribunalul Constanța — Secția I civilă a apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, arătând că în speță este vorba despre un litigiu de fond funciar aflat pe rolul tribunalului, care judecă în apel în ultimă instanță, conform art. 11 alin. (2) din *Legea nr. 165/2013*.

18. Tribunalul a fost legal investit, potrivit art. 95 pct. 2 din Codul de procedură civilă, iar soluționarea pricinii pe fond depinde de lămurirea chestiunii de drept invocate, respectiv soluționarea primelor două motive de apel.

19. Elementul de noutate este conferit de faptul că problema de drept dedusă judecății este nouă și a devenit frecventă în pricinile de pe rolul instanței, ca urmare a faptului că s-a încheiat procedura de centralizare a terenurilor prevăzută de *Legea nr. 165/2013*, iar asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nu face obiectul unui recurs în interesul legii.

V. Punctul de vedere al titularului sesizării cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

20. Opinia completului de judecată al Tribunalului Constanța — Secția I civilă asupra chestiunii de drept sesizate este următoarea:

21. Dispozițiile art. 1, 2, 4—6 din *Legea nr. 165/2013* reglementează măsurile reparatorii ce pot fi acordate persoanelor îndreptățite, consacrand prevalența restituirii în natură, iar art. 12 din aceeași lege prevede procedura ce trebuie urmată.

22. Chestiunea care a suscitat discuții, sub un prim aspect, este aceea de a se lămuri dacă, în cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, fie pe cale administrativă, fie prin hotărâri judecătorești prin care s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate în baza legilor fondului funciar, în mod generic, fără a se face trimitere, spre exemplu, la un anumit amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire sau au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură.

23. Reclamantelor din cauza de față li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituirea dreptului de proprietate asupra suprafeței de 50 ha teren arabil, prin înscrierea în anexa nr. 39 — poziția 121, actuala anexă nr. 23, prin acordarea de despăgubiri, astfel cum rezultă în mod expres din cuprinsul *Adeverinței nr. xxxx/28.12.2004*, eliberată de Primăria Comunei Pantelimon, județul Constanța.

24. După intrarea în vigoare a Legii nr. 165/2013 și întocmirea situației centralizatoare, s-a constatat că la nivelul comunei Pantelimon, județul Constanța, există o rezervă de teren pentru care se poate dispune reconstituirea dreptului de proprietate în natură. Ca urmare a prevalenței restituirii în natură, această rezervă de teren urmează a fi acordată persoanelor îndreptățite, în ordinea înregistrării cererilor inițiale de restituire; în această procedură sunt cuprinse inclusiv persoanele care au solicitat sau cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la despăgubiri.

25. Instanța de trimitere a apreciat că această interpretare a comisiei locale de fond funciar este cea corectă, față de dispozițiile exprese ale art. 12 alin. (3) teza întâi din *Legea nr. 165/2013* care prevăd că atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire.

26. Apelantele-reclamante susțin, în interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (1) și (3) din Legea nr. 165/2013, că instanța sesizată trebuie fie să dispună reconstituirea dreptului de proprietate în natură, constatând că există rezervă de teren potrivit situației centralizatoare, fără să intereseze existența altor cereri de reconstituire ale altor persoane, fie trebuie să analizeze toate cererile înregistrate înaintea cererii lor pentru a constata, în final, dacă rezerva de teren este îndestulătoare pentru soluționarea cererii reclamantelor de restituire în natură.

27. În opinia instanței de sesizare, instanța investită cu cererea de a obliga comisiile de fond funciar la reconstituirea în natură nu se poate substitui acestor comisii în realizarea atribuțiilor care le revin, cu analiza tuturor celorlalte cereri înregistrate înaintea cererii reclamantelor, pentru a constata dacă a fost sau nu epuizată rezerva de teren la nivelul localității respective. Raționamentul este valabil și în ceea ce privește solicitarea de reconstituire în natură din rezerva localităților învecinate, unde, evident, au prioritate persoanele care au deținut teren pe raza acelor localități și deci este necesar să se aștepte finalizarea procedurii la nivelul localităților învecinate.

28. Pe de altă parte, instanța nu poate acorda prioritate la restituirea în natură unei anumite persoane, pentru simplul motiv că s-a adresat justiției, în detrimentul celorlalte persoane care fac obiectul procedurii administrative și așteaptă ordinea de soluționare, pentru că aceasta ar însemna eludarea dispozițiilor art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013.

29. Ordinea de înregistrare a cererilor inițiale trebuie respectată, în opinia instanței de sesizare, inclusiv în situația în care cererea nu a fost soluționată în procedura administrativă prin înscrierea în anexe, ci prin hotărâre judecătorească s-a dispus în mod generic reconstituirea dreptului de proprietate, fără indicarea unei anumite modalități de reparație, instanța verificând doar calitatea persoanelor îndreptățite și întinderea dreptului de proprietate. Alta este însă situația în care prin hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate în natură, uneori și cu indicarea unui anumit amplasament. În acest caz este vorba despre executarea hotărârii judecătorești, și nu de eludarea criteriului prevăzut la art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013.

30. În ceea ce privește atribuirea terenului pe un alt amplasament, care nu face parte din rezerva comisiei locale, respectiv pe izlazuri, Legea nr. 165/2013 prevede în mod expres, la art. 12 alin. (2), condițiile cumulative în care se poate face reconstituirea în natură: regimul juridic și categoria de folosință se pot schimba numai cu avizul prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și cu acordul cetățenilor cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială, acord exprimat în urma organizării unui referendum local, potrivit legii.

31. Practic, aceasta este situația când demersurile în acest sens se fac de către autoritățile și comisiile cu atribuții de fond funciar, ca urmare a aprecierii acestora.

32. Apelantele-reclamante susțin, în interpretarea textului art. 12 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, că, atunci când aceste demersuri lipsesc și nu mai există rezervă de teren la dispoziția comisiei locale de fond funciar, instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz.

33. În aprecierea completului de judecată care a formulat sesizarea, această interpretare nu poate fi reținută, deoarece ar conduce la eludarea unor dispoziții legale. Pe de o parte, este instituită prin lege o ordine a terenurilor ce pot fi acordate în compensare, astfel că nu poate fi luată în discuție acordarea terenului pe izlaz prevăzută la art. 12 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 165/2013, cu nesocotirea lit. b) și c) ale aceluiași articol de lege, care au ca obiect alte terenuri ce au prioritate la restituire

înaintea izlazului. Pe de altă parte, este necesară finalizarea procedurii de restituire în natură a terenului din rezerva comisiei locale, dar și realizarea unei evaluări a situației terenurilor existente potrivit art. 12 alin. (1) lit. b), c), d) din Legea nr. 165/2013 și a necesarului de teren, potrivit cererilor rămase de soluționat, prerogative care aparțin autorităților administrative locale. Numai după o astfel de analiză, autoritățile competente pot solicita avizul prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și pot hotărî organizarea unui referendum local pentru schimbarea regimului juridic și a categoriei de folosință a izlazului.

VI. Punctele de vedere ale părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

34. Prin Cererea formulată la 14 mai 2019, *apelantele-reclamante* au solicitat sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție cu privire la interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (1)—(3) coroborat cu art. 1, 2, 4—6 din Legea nr. 165/2013, considerând că este neconformă cu spiritul și litera legii, dar și neconstituțională interpretarea potrivit căreia trebuie să aștepte soluționarea tuturor cererilor înregistrate la comisia locală la care au depus cererea, dar și la comisiile locale învecinate, numai ulterior finalizării procedurii de reconstituire a dreptului de proprietate în temeiul Legii nr. 18/1991 putându-se dispune de către instanță restituirea unui teren în natură, la care acestea au dreptul.

35. De asemenea, au apreciat că este eronată și neconstituțională și interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013, în sensul că produc efecte și în fața instanței de judecată investite cu plângere împotriva refuzului de soluționare a cererii de restituire, instanța având obligația să respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire și în cazul judecării plângerii, potrivit art. 11 din Legea nr. 165/2013.

36. Totodată, este eronată interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în sensul în care autoritățile locale competente din fiecare unitate administrativ-teritorială nu sunt obligate să depună demersuri pentru a schimba categoria de folosință a terenului izlaz pentru ca, în baza dispozițiilor art. 12 alin. (1) lit. d) și art. 12 alin. (2) din lege, acesta să poată fi propus spre reconstituire persoanelor îndreptățite, ca și interpretarea conform căreia instanțele de judecată nu pot obliga comisiile locale și comisiile județene la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz chiar în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere de demersuri în acest sens de către comisia locală și de cea județeană de fond funciar.

37. Nu se poate pretinde comisiilor locale învecinate să răspundă mai întâi dacă au finalizat procedura de reconstituire a dreptului de proprietate în temeiul Legii nr. 18/1991 și, dacă au finalizat procedura, dacă mai există teren disponibil pentru a fi acordat apelantelor.

38. Prin această interpretare se neagă dreptul reclamantelor de a putea sesiza instanța de judecată cu plângere atunci când procedura administrativă prevăzută de Legea nr. 165/2013 nu a fost urmată, instanța condiționând soluționarea în natură a plângerii și acordarea unui teren de finalizarea procedurii administrative reclamate.

39. Interpretarea instanțelor de judecată, care consideră că mai întâi trebuie finalizat procesul administrativ de restituire, care este chiar motivul formulării plângerii de către reclamante cauzat de nesoluționarea cererilor, duce la lipsirea de substanță a prevederilor legale ale art. 11 din Legea nr. 165/2013.

40. Totodată, această interpretare conduce la încălcarea accesului liber la justiție prevăzut de dispozițiile art. 21 din

Constituția României și de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prin aceasta instanța de judecată condiționând judecarea cauzei de soluționarea administrativă a cererii.

41. Potrivit dispozițiilor art. 12 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 165/2013: „*Atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire (...).*”

42. Acest text de lege este interpretat de unele instanțe de judecată în sensul că, și în procedura plângerii îndreptate împotriva nesoluționării în termenul legal a cererilor de restituire, acestea sunt obligate să aștepte ca cererile înregistrate la comisiile locale înaintea cererilor reclamantelor să fie soluționate de aceleași comisii care, prin pasivitatea lor, au impus depunerea plângerilor potrivit art. 11 din Legea nr. 165/2013.

43. Se interzice deci liberul acces la justiție, care este condiționat de soluționarea administrativă a cererilor înregistrate înaintea cererilor reclamantelor, cereri cu privire la care nici măcar nu pot să solicite urgentarea soluționării lor din cauză că nu pot cunoaște dacă sunt întemeiate sau nu.

44. Apelantele-reclamante apreciază că se încalcă, prin interpretarea sus-menționată, spiritul Legii nr. 165/2013 cu privire la soluționarea cererilor de restituire conform principiului prevalenței restituirii în natură, alegându-se o interpretare care îl obligă pe reclamant să aștepte un termen neprecizat în care comisiile locale vor soluționa cererile înregistrate înaintea lor.

45. Un alt aspect privește faptul că, în fapt, unele instanțe judecătorești nu sancționează refuzul comisiilor locale de fond funciar de a propune, în cazul lipsei de teren disponibil pentru reconstituirea dreptului de proprietate asupra terenurilor în rezervă sau pe raza localităților învecinate, atribuirea unui teren în compensare pe terenurile ocupate de izlazuri, potrivit art. 12 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 165/2013. Astfel, nu sunt puse în aplicare dispozițiile art. 12 alin. (1)—(3) din Legea nr. 165/2013, în practică neîntâlnindu-se nici măcar încercări de atribuire de terenuri în compensare pe raza izlazurilor, deși Legea nr. 165/2013 prevede și această posibilitate.

46. Interpretarea în sensul neaplicării prevederilor art. 12 alin. (1) lit. d) și art. 12 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 este eronată, lipsind de substanță și dispozițiile art. 11 din Legea nr. 165/2013, potrivit cărora persoanele îndreptățite pot formula plângere la instanța de judecată competentă. Faptul că nici măcar în procedura prevăzută de lege, de contestare la instanța de judecată a refuzului autorităților de aplicare a prevederilor legale de la art. 12 alin. (1) lit. d) și alin. (2) din Legea nr. 165/2013, nu se poate ajunge la o soluție care să oblige autoritățile locale să respecte prevederile legale încalcă principiul liberului acces la justiție prevăzut de art. 21 din Constituția României.

47. În concluzie, apelantele-reclamante consideră că este eronată o interpretare a dispozițiilor art. 12 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 în sensul în care autoritățile locale competente din fiecare unitate administrativ-teritorială nu sunt obligate să depună demersuri pentru a schimba categoria de folosință a terenului izlaz, pentru ca, în baza art. 12 alin. (1) lit. d) și art. 12 alin. (2) din același act normativ, terenuri din izlaz să poată fi propuse spre reconstituire persoanelor îndreptățite, cu atât mai mult cu cât, în unele cazuri, în izlaz figurează și terenuri arabile, pe lângă pășuni.

48. *Intimatele-pârâte* nu și-au exprimat punctul de vedere.

49. După comunicarea raportului, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, *apelantele-reclamante* au apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile este admisibilă și au solicitat admiterea acesteia, conform argumentelor prezentate prin cererea de sesizare formulată, și interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (1)—(3) coroborat cu art. 1, 2, 4—7 și 11 din Legea nr. 165/2013 prin raportare la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului

(Cauza *Maria Atanasiu și alții împotriva României*) și la jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 44 din 31 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 28 martie 2017).

50. *Intimata-pârâtă* Comisia locală de fond funciar a comunei Pantelimon, județul Constanța, a apreciat că sesizarea nu este admisibilă, întrucât chestiunea de drept nu prezintă un grad de dificultate suficient de mare pentru a reclama o rezolvare de principiu pe calea hotărârii prealabile, nefiind întrunită nici cerința de a fi o problemă de drept reală, veritabilă. A mai arătat că dispozițiile art. 12 din Legea nr. 165/2013 sunt suficient de clare și explicite, iar chestiunea de drept sesizată nu suscită dificultăți de interpretare.

VII. Jurisprudența instanțelor naționale în materie

51. Din datele comunicate de instanțele naționale la solicitarea Înaltei Curți de Casație și Justiție au rezultat următoarele aspecte:

52. Curțile de apel Alba Iulia, Pitești, Suceava, Craiova și Târgu Mureș nu au identificat practică judiciară.

53. Curțile de apel Brașov, Bacău, Ploiești, Oradea, Iași, Galați și Constanța au comunicat că la nivelul instanțelor judecătorești aflate în circumscripția lor teritorială nu a fost identificată practică judiciară, însă au transmis puncte de vedere teoretice, după cum urmează:

54. Cu privire la prima chestiune a fost exprimată opinia că, în cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, dar nu se dispune reconstituirea pe un anume amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire. Potrivit dispozițiilor art. 12 alin. (3) teza întâi din Legea nr. 165/2013, atribuirea terenurilor de către comisia locală se face în ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, iar instanța investită cu cererea de a obliga comisiile de fond funciar la reconstituirea în natură nu se poate substitui acestor comisii în realizarea atribuțiilor ce le revin. În acest sens s-au exprimat Judecătoria Măcin, Curtea de Apel Galați — Secția I civilă, opinia majoritară a Tribunalului Galați — Secția I civilă, Judecătoria Iași, Tribunalul Bihor — Secția I civilă, Judecătoria Buzău, Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, Judecătoria Piatra-Neamț și Judecătoria Brașov. În sens contrar a fost exprimată o opinie singulară de către Judecătoria Brăila, care a apreciat că persoanele cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, fără a se dispune reconstituirea pe un anume amplasament, au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură.

55. Referitor la cea de-a doua chestiune, opinia unanimă a fost în sensul că instanța de judecată nu poate obliga comisia locală și comisia județeană de fond funciar la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz, în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere a demersurilor în acest sens de către comisiile de fond funciar. Lipsa de diligență a celor două comisii poate fi sancționată în alte modalități, și nu prin afectarea drepturilor cetățenilor unității administrativ-teritoriale prin lipsirea/limitarea dreptului de a folosi izlazul comunal. Prin lege este instituită o ordine de atribuire a terenurilor care pot fi acordate în compensare, astfel că nu poate fi luată în discuție acordarea terenului pe izlaz de la art. 12 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 165/2013, cu nesocotirea lit. b) și c) ale aceluiași text de lege, care au ca obiect alte terenuri ce au prioritate la restituire înaintea izlazului. În acest sens s-au exprimat: Judecătoria Măcin, Curtea de Apel Galați — Secția I civilă, Tribunalul Galați — Secția I civilă, Judecătoria Iași, Tribunalul Bihor — Secția I civilă, Judecătoria Buzău, Tribunalul Neamț — Secția I civilă și de contencios administrativ, Judecătoria Piatra-Neamț și Judecătoria Brașov.

56. Curțile de apel Timișoara, Cluj și București au identificat practică judiciară și au transmis atât hotărârile judecătorești relevante, cât și punctele de vedere teoretice exprimate de judecători, după cum urmează:

57. Opinia judecătorilor din raza Curții de Apel Timișoara și practica judiciară identificată sunt în sensul că trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire, întrucât art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 este incident și în cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, fără a se dispune reconstituirea pe un anume amplasament.

58. Cu privire la cea de-a doua chestiune s-a opinat în sensul că pentru terenurile izlaz comunal se poate schimba regimul juridic și categoria de folosință a acestora cu acordul cetățenilor cu drept de vot din unitatea administrativ-teritorială, potrivit prevederilor art. 12 alin. (2) din Legea nr. 165/2013, în urma organizării unui referendum local, în temeiul prevăzut de art. 6 alin. (1) din același act normativ. În situația în care nu a fost organizat referendum pentru schimbarea regimului juridic și a categoriei de folosință a terenului prevăzut la art. 12 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 165/2013, acesta va rămâne cu aceeași categorie de folosință și nu va face obiectul restituirii dreptului de proprietate. Prin urmare, instanța de judecată nu poate obliga comisia locală și comisia județeană la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz.

59. În cadrul Curții de Apel Cluj, opinia judecătorilor Secției I civile a Tribunalului Bistrița-Năsăud, referitor la punerea în posesie pe un anumit amplasament, este că mai întâi ar trebui puse în posesie persoanele în privința cărora s-a dispus reconstituirea pe amplasamentul respectiv, iar apoi vor fi puse în posesie persoanele în favoarea cărora s-a dispus reconstituirea în natură fără indicarea amplasamentului, în ordinea în care s-a dispus reconstituirea dreptului de proprietate, și, dacă mai rămâne teren liber, vor fi puse în posesie persoanele cărora, inițial, li s-au atribuit despăgubiri și, în baza Legii nr. 165/2013, li s-a propus acordarea de teren în natură, în ordinea depunerii cererilor de reconstituire.

60. La cea de-a doua întrebare s-a opinat că în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor nu se poate acorda în compensare teren care are destinația de izlaz.

61. Judecătorii din cadrul Secției civile a Tribunalului Cluj și al judecătorilor Baia Mare și Sighetu Marmăției au apreciat că trebuie să se respecte de către comisia locală ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire și că, în ipoteza investiției instanței cu o cerere având ca obiect acordarea în compensare a unui teren pe izlaz, se impune respectarea cerințelor enunțate de art. 12 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

62. Tribunalul Maramureș a identificat o hotărâre judecătorească cu privire la prima chestiune, prin care s-a arătat că entitățile având atribuții în materia legilor fondului funciar au obligația respectării hotărârilor de reconstituire a dreptului de proprietate, a identificării amplasamentelor libere în vederea punerii în posesie conform ordinii instituite de legiuitor și procedurii legale.

63. Practica judiciară identificată de Curtea de Apel București — Secția a III-a civilă și pentru cauze cu minori și de familie este în sensul că, obligată de către instanța de judecată la reconstituirea dreptului de proprietate, comisia locală nu poate decât să soluționeze cererea cu respectarea dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 165/2013. S-a susținut că cea de-a doua întrebare reprezintă o problemă de speță pe care doar instanța de trimitere are competența să o rezolve.

64. Punctul de vedere exprimat de Secția a IV-a civilă din cadrul Curții de Apel București a fost că dispozițiile art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 sunt suficient de clare și de explicite, în sensul că restituirea în natură se face persoanelor îndreptățite, în ordinea înregistrării cererilor inițiale de restituire, legea nefăcând nicio distincție. Pentru a se realiza atribuirea unui teren în compensare este necesară finalizarea procedurii de restituire în natură din rezerva comisiei locale, inclusiv realizarea tuturor demersurilor de obținere a avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și organizarea unui referendum local pentru schimbarea regimului juridic și a categoriei de folosință a izlazului.

65. Judecătorii secțiilor a III-a, a IV-a și a V-a civile ale Tribunalului București au exprimat opinia unitară că instanța nu poate acorda prioritate la restituirea în natură unei anumite persoane, pentru simplul motiv că s-a adresat justiției, în detrimentul celorlalte persoane care fac obiectul procedurii administrative și așteaptă ordinea de soluționare, pentru că aceasta ar însemna eludarea dispozițiilor art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013. Ordinea de înregistrare a cererilor inițiale trebuie respectată, inclusiv în situația în care cererea nu a fost soluționată în procedura administrativă prin înscrierea în anexe, ci prin hotărâre judecătorească, când s-a dispus în mod generic reconstituirea dreptului de proprietate, fără indicarea unei anumite modalități de reparație, instanța verificând doar calitatea persoanelor îndreptățite și întinderea dreptului de proprietate.

66. În ceea ce privește atribuirea terenului pe un alt amplasament, care nu face parte din rezerva comisiei locale, respectiv pe izlazuri, Legea nr. 165/2013 prevede în mod expres, la art. 12 alin. (2), condițiile cumulative în care se poate face reconstituirea în natură.

67. Aceeași opinie a fost exprimată și de judecătorii din cadrul Tribunalului Ialomița, Tribunalului Ilfov, Tribunalului Giurgiu, Tribunalului Teleorman și de cei din cadrul judecătorilor arondate.

68. Judecătorii din cadrul Judecătoriei Zimnicea au avut o opinie diferită referitor la cea de-a doua chestiune, apreciind că instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz, chiar în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere a demersurilor în acest sens de către comisiile de fond funciar.

69. Ministerul Public — Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția judiciară — Serviciul judiciar civil, prin Adresa nr. 2.303/C/3.057/III-5/2019 din 3 octombrie 2019, a comunicat că nu se verifică, în prezent, practica judiciară, în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii în problema de drept care formează obiectul prezentei sesizări.

VIII. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare și jurisprudența Curții Constituționale

70. Analizând jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție în procedurile de unificare a practicii judiciare, a fost identificată Decizia nr. 71 din 15 octombrie 2018 a Completului pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 936 din 6 noiembrie 2018, referitoare la interpretarea dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 165/2013 prin raportare la dispozițiile art. 13 și următoarele din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013, cu completările ulterioare, în sensul de a se stabili dacă acestea

permit restituirea pe un alt amplasament a terenurilor agricole și foștilor proprietari, persoane juridice, sau succesorilor acestora, după validarea dreptului lor de proprietate de către comisiile județene, respectiv Comisia de fond funciar a municipiului București.

71. Având în vedere opinia practicii judiciare în sensul că de prevederile art. 12 din Legea nr. 165/2013, ce permit atribuirea de teren pe un alt amplasament în cazul în care nu este posibilă restituirea terenurilor agricole pe vechile amplasamente, pot beneficia atât persoanele fizice, cât și cele juridice, s-a apreciat că problema de drept supusă dezlegării nu este susceptibilă de interpretări diferite, în măsură să reclame intervenția instanței supreme prin pronunțarea unei hotărâri prealabile pentru a preîntâmpina o jurisprudență neunitară.

72. De asemenea, prin Decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept nr. 25 din 10 octombrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 912 din 14 noiembrie 2016, s-a stabilit că, în interpretarea dispozițiilor art. 1 alin. (2) raportat la art. 12 din Legea nr. 165/2013, astfel cum au fost modificate prin Legea nr. 368/2013 pentru modificarea și completarea Legii nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, și la art. 221—223 din Normele de aplicare a Legii nr. 165/2013, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 401/2013 și completate prin Hotărârea Guvernului nr. 89/2014, bunurile care pot fi oferite în compensare sunt terenurile, cu sau fără construcții, și construcțiile finalizate sau nefinalizate, indiferent de categoria în care se încadrează imobilele pentru care s-a formulat notificarea în temeiul Legii nr. 10/2001 privind regimul juridic al unor imobile preluate în mod abuziv în perioada 6 martie 1945—22 decembrie 1989, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prevederile art. 12 din Legea nr. 165/2013 nefiind aplicabile.

73. Ca atare, sesizările anterioare nu au vizat o problemă de interpretare a dispozițiilor art. 12 din Legea nr. 165/2013, în sensul celei ce face obiectul prezentului dosar.

74. În urma verificărilor efectuate, nu au fost identificate decizii ale Curții Constituționale relevante cu privire la problema pusă în discuție, pe rolul acesteia fiind înregistrate două dosare (404D/22.02.2019 și 663D/25.03.2019), ambele aflate în faza de raport, având ca obiect dispozițiile art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013.

IX. Raportul asupra chestiunii de drept

75. Prin raportul întocmit în cauză, în conformitate cu dispozițiile art. 520 alin. (7) din Codul de procedură civilă, judecătorul-raportor a apreciat că sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile nu îndeplinește condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă.

X. Înalta Curte de Casație și Justiție

76. Examinând sesizarea în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, raportul întocmit de judecătorul-raportor și chestiunile de drept ce se solicită a fi dezlegate, constată următoarele:

Asupra admisibilității sesizării

77. Potrivit dispozițiilor art. 519 din Codul de procedură civilă, „Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constată că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul

unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată”.

78. Conform art. 520 alin. (1) și (2) din același act normativ, sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție se face de către completul de judecată după dezbateri contradictorii, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 519, prin încheiere care nu este supusă niciunei căi de atac. Dacă prin încheiere se dispune sesizarea, aceasta va cuprinde motivele care susțin admisibilitatea sesizării potrivit dispozițiilor art. 519, punctul de vedere al completului de judecată și al părților, iar prin încheiere cauza va fi suspendată până la pronunțarea hotărârii prealabile pentru dezlegarea chestiunii de drept.

79. Din cuprinsul prevederilor legale enunțate anterior se desprind condițiile de admisibilitate pentru declanșarea procedurii de sesizare în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile, condiții care trebuie să fie întrunite în mod cumulativ, după cum urmează: existența unei cauze aflate în curs de judecată; instanța care sesizează Înalta Curte de Casație și Justiție trebuie să judece cauza în ultimă instanță; cauza care face obiectul judecății să se afle în competența legală a unui complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului investit să soluționeze cauza în ultimă instanță; soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată să depindă de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere; chestiunea de drept a cărei lămurire se cere să fie nouă; chestiunea de drept să nu fi făcut obiectul statuării Înaltei Curți de Casație și Justiție și nici obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

80. Procedând la analiza asupra admisibilității sesizării, se reține că Tribunalul Constanța — Secția I civilă a apreciat că sunt întrunite condițiile de admisibilitate prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, arătând că în speță este vorba despre un litigiu de fond funciar aflat pe rolul tribunalului, care judecă în apel în ultimă instanță, conform dispozițiilor art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013.

81. Acest text de lege, în forma inițială a legii, prevedea că „În situația neîndeplinirii obligațiilor în termenul prevăzut la alin. (1), persoana care se consideră îndreptățită poate formula plângere la judecătoria în a cărei rază teritorială este situat terenul, în termen de 30 de zile. Hotărârea pronunțată de instanța judecătorească este supusă numai apelului. Plângerea este scutită de taxa judiciară de timbru”.

82. Dispozițiile anterior citate au fost abrogate prin articolul unic pct. 4 din Legea nr. 111/2017 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 98/2016 pentru prorogarea unor termene, instituirea unor noi termene, privind unele măsuri pentru finalizarea activităților cuprinse în contractele încheiate în cadrul Acordului de împrumut dintre România și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare pentru finanțarea Proiectului privind reforma sistemului judiciar, semnat la București la 27 ianuarie 2006, ratificat prin Legea nr. 205/2006, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 399 din 26 mai 2017, lege care a intrat în vigoare la data de 29 mai 2017.

83. Cum, în speță, cererea de chemare în judecată a fost înregistrată la data de 7 iunie 2017 pe rolul Judecătoriei Hârșova cu nr. 1.118/842/2017, rezultă că, la data promovării acesteia, dispozițiile art. 11 alin. (2) din Legea nr. 165/2013 erau deja abrogate.

84. Se constată însă că acest litigiu, prin obiectul cererii de chemare în judecată și având în vedere cadrul procesual, sub aspectul părților implicate în conflictul judiciar, are natura unui litigiu de „fond funciar”, în sensul dat acestei sintagme prin art. 1 din titlul XIII al Legii nr. 247/2005 privind reforma în domeniile proprietății și justiției, precum și unele măsuri adiacente, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 247/2005*), care prevede că, „*În scopul accelerării judecării plângerilor, contestațiilor și a altor litigii apărute în urma aplicării Legii fondului funciar nr. 18/1991, republicată, cu modificările și completările ulterioare, precum și ale Legii nr. 1/2000 pentru reconstituirea drepturilor de proprietate asupra terenurilor agricole și celor forestiere, solicitate potrivit prevederilor Legii fondului funciar nr. 18/1991 și ale Legii nr. 169/1997, cu modificările și completările ulterioare, numite în continuare procese funciare, procedura în fața instanțelor judecătorești se va efectua conform prevederilor acestui titlu, care se vor completa cu cele ale Codului de procedură civilă*”.

85. Așadar, acțiunii de față, în cazul căreia nu sunt incidente dispozițiile speciale prevăzute de art. 35 din *Legea nr. 165/2013*, îi este aplicabilă procedura din titlul XIII al Legii nr. 247/2005, instituită în scopul accelerării judecării în litigiile de drept funciar, ce stabilește prin art. 5 alin. (1) teza întâi că „*Hotărârile pronunțate de instanțele judecătorești în procesele funciare în primă instanță sunt supuse numai recursului*”.

86. Conform dispozițiilor art. 7 alin. (1) și (2) din *Legea nr. 76/2012* pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările și completările ulterioare (*Legea nr. 76/2012*): „(1) *Dacă prin prezenta lege nu se prevede altfel, ori de câte ori printr-o lege specială se prevede că hotărârea judecătorească de primă instanță este «definitivă», de la data intrării în vigoare a Codului de procedură civilă, aceasta va fi supusă numai apelului la instanța ierarhic superioară. (2) Dispozițiile alin. (1) se aplică și în cazul în care printr-o lege specială se prevede că hotărârea judecătorească de primă instanță este «supusă recursului» sau că «poate fi atacată cu recurs» ori, după caz, legea specială folosește o altă expresie similară.*”

87. Cum, în cauză, sentința civilă atacată a fost pronunțată într-un litigiu de fond funciar soluționat în primă instanță de judecătore, aceasta este supusă „*numai apelului*”, conform normelor de drept enunțate mai sus, legiuitorul înțelegând să elimine, în această materie, calea de atac a recursului. Astfel, Tribunalul Constanța este investit în ultimă instanță, urmând ca hotărârea instanței de apel să fie definitivă, conform art. 634 alin. (1) pct. 4 din Codul de procedură civilă, și nesupusă recursului.

88. Ca atare, *primele condiții sunt îndeplinite*, întrucât Tribunalul Constanța este legal investit cu soluționarea unei cereri de apel, în ultimă instanță.

89. Totodată, se reține că *este îndeplinită și cerința ca problema de drept să fie nouă și asupra chestiunii de drept să nu se fi pronunțat Înalta Curte de Casație și Justiție și nici să facă obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare*, în contextul în care nu există sesizări pentru dezlegarea unei chestiuni de drept sau a unui recurs în interesul legii, pe rol sau

soluționate, care să privească interpretarea dispozițiilor art. 12 din *Legea nr. 165/2013* în modalitatea din prezenta cerere de sesizare.

90. În cauză, apelul cu care a fost investit Tribunalul Constanța — Secția I civilă vizează tocmai interpretarea prevederilor art. 12 alin. (1)—(3) din *Legea nr. 165/2013*, interpretare care este esențială pentru rezolvarea cauzei.

91. Astfel, apelantele apreciază că este neconformă cu spiritul și litera Legii nr. 165/2013 interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (3) din această lege în sensul că aceste prevederi legale produc efecte și în fața instanței de judecată, care ar avea obligația să respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire și în cazul judecării litigiului de față.

92. De asemenea, apelantele consideră că este eronată interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (2) din *Legea nr. 165/2013* în sensul în care autoritățile locale competente din fiecare unitate administrativ-teritorială nu sunt obligate să depună demersuri pentru a schimba categoria de folosință a terenului izlaz pentru ca, în baza dispozițiilor art. 12 alin. (1) lit. d) din același act normativ, acesta să poată fi propus spre reconstituire persoanelor îndreptățite, ca și interpretarea conform căreia instanțele de judecată nu pot obliga comisiile locale și comisiile județene de fond funciar la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz chiar în lipsa avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere de demersuri în acest sens de către comisia locală și de cea județeană de fond funciar.

93. Ca atare, soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere, aceasta fiind una nouă, aspect care rezultă inclusiv din răspunsurile instanțelor judecătorești trimise la solicitarea prezentului complet.

94. În ceea ce privește chestiunea de drept invocată, se constată că *aceasta nu îndeplinește însă cerința de a fi o veritabilă, reală problemă de drept*.

95. Referitor la acest aspect, în jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept s-a statuat în mod constant că în sesizarea pentru pronunțarea unei hotărâri prealabile trebuie să fie identificată o problemă de drept care necesită cu pregnanță a fi lămurită, care să prezinte o dificultate suficient de mare, în măsură să reclame intervenția instanței supreme în scopul rezolvării de principiu a chestiunii de drept și al înlăturării oricărei incertitudini care ar putea plana asupra securității raporturilor juridice deduse judecării¹.

96. Instanța de trimitere apreciază că norma de drept în discuție este neclară, fără însă a reda în mod concret care sunt dificultățile de interpretare ale acesteia, arătând în chiar cuprinsul încheierii de sesizare care este interpretarea care s-ar impune a fi dată textelor de lege aplicabile în cauză.

97. Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a respins, ca inadmisibile, sesizările efectuate în baza art. 519 din Codul de procedură civilă, atunci când a constatat că niciun raționament juridic al instanței de trimitere nu arată în ce ar consta caracterul lacunar al normei, care să necesite o dezlegare de principiu în scopul împiedicării apariției unei jurisprudențe neunitare în materie.²

¹ A se observa în acest sens Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017; Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016.

² În acest sens, cu titlu de exemplu, Decizia nr. 16 din 23 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 779 din 5 octombrie 2016; Decizia nr. 24 din 29 iunie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 820 din 4 noiembrie 2015; Decizia nr. 6 din 30 ianuarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 144 din 24 februarie 2017, și Decizia nr. 10 din 4 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 393 din 23 mai 2016.

98. Prin Decizia nr. 67 din 15 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.068 din 18 decembrie 2018, Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a arătat la paragraful 77 că *„Problema eficienței sesizării Înaltei Curți de Casație și Justiție, raportată la rezolvarea litigiului în care a intervenit, reclamă ca identificarea chestiunii de drept de către titularul sesizării să vizeze o problemă juridică reală, care ridică probleme de interpretare a unor dispoziții legale imperfecte, lacunare ori contradictorii, ce necesită rezolvarea de principiu a chestiunii de drept în procedura hotărârii prealabile, și nu realizarea unor operațiuni elementare de interpretare a unor dispoziții legale”*.³

99. Or, în speță, chestiunea de drept adusă în dezbatere nu ridică o asemenea dificultate, chiar instanța de trimitere furnizând în cadrul încheierii de sesizare mare parte din argumentele de interpretare a textului supus dezbaterii.

100. De altfel, majoritatea covârșitoare a punctelor de vedere teoretice, dar și considerentele din cadrul hotărârilor judecătorești transmise de instanțele judecătorești relevă faptul că dispozițiile art. 12 alin. (3) din Legea nr. 165/2013 sunt suficient de clare și de explicite, în sensul că restituirea în natură se face persoanelor îndreptățite în ordinea înregistrării cererilor inițiale de restituire, legea nefăcând nicio distincție, iar pentru a se realiza atribuirea unui teren în compensare este necesară finalizarea procedurii de restituire în natură din rezerva comisiei locale de fond funciar, inclusiv realizarea tuturor demersurilor de obținere a avizului Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale

104. În considerarea argumentelor expuse, se constată că sesizarea de față nu este admisibilă, nefiind întrunite cumulativ condițiile impuse de mecanismul de unificare a practicii judiciare reglementat de dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă, care să reclame intervenția instanței supreme, astfel că, în temeiul art. 521 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, sesizarea formulată de Tribunalul Constanța — Secția I civilă, în Dosarul nr. 1.118/842/2017, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile cu privire la următoarele chestiuni de drept:

„Dacă, în interpretarea dispozițiilor art. 12 alin. (1)—(3) coroborat cu art. 1, 2, 4—6 din Legea nr. 165/2013 privind măsurile pentru finalizarea procesului de restituire, în natură sau prin echivalent, a imobilelor preluate în mod abuziv în perioada regimului comunist în România, cu modificările și completările ulterioare:

1. în cazul persoanelor cărora li s-a recunoscut îndreptățirea la reconstituire, dar nu se dispune reconstituirea pe un anume amplasament, trebuie să se respecte ordinea de înregistrare a cererilor inițiale de restituire sau au prioritate la reconstituirea dreptului de proprietate în natură?;

2. instanța de judecată poate obliga comisia locală și comisia județeană de fond funciar la atribuirea unui teren în compensare pe izlaz, chiar în lipsa avizului prealabil al Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale și a acordului cetățenilor, în cazul în care nu există dovezi de depunere a demersurilor în acest sens de către comisiile de fond funciar?”

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică astăzi, 20 ianuarie 2020.

PREȘEDINTELE SECȚIEI I CIVILE
LAURA-MIHAELA IVANOVICI

Magistrat-asistent,
Mihaela Lorena Mitroi

³ În același sens a statuat Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în cadrul Deciziei nr. 48 din 18 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 828 din 27 septembrie 2018, Deciziei nr. 5 din 22 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 186 din 28 februarie 2018, și Deciziei nr. 62 din 18 septembrie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 797 din 9 octombrie 2017.

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC
— Prețuri pentru anul 2020 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC
— Prețuri pentru anul 2020 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	70 lei/an
--	-----------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

